

Обставини справи

Заявник працював державним службовцем й отримував пенсію за віком. Розмір його пенсії становив 1 869,33 грн на місяць, а заробітна плата – 1 654,90 грн на місяць.

Мінімальний прожитковий мінімум для працездатних осіб старше 18 років станом на 1 січня 2015 року складав 1 218 грн, а на 31 грудня 2016 року – 1 600 грн. Так, заробітна плата заявника була вищою за вказаний мінімальний прожитковий мінімум.

Закон України № 213-VIII від 2 березня 2015 року (набрав чинності 1 квітня 2015 року) призупинив до 31 грудня 2015 року виплату пенсій пенсіонерам, які працюють державними службовцями, та зменшив пенсії інших працюючих пенсіонерів на 15 %. Пізніше, згідно із Законом України № 911-VIII від 24 грудня 2015 року (набрав чинності 1 січня 2016 року), призупинення виплати пенсії заявника було продовжено до 31 грудня 2016 року. В результаті виплата пенсії заявника була відновлена 1 січня 2017 року.

Заявник скаржився до ЄСПЛ на порушення його прав, передбачених статтями 6 та 13 Конвенції, стверджуючи, що він не мав права оскаржити закон про призупинення виплати його пенсії до Конституційного Суду України або адміністративних судів. Крім того, він скаржився на порушення статті 8 Конвенції, оскільки зменшення доходу негативно вплинуло на його сімейне життя. Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, заявник скаржився, що призупинення виплати його пенсії було незаконним, оскільки Закон № 213-VIII суперечив Конституції України. З посиланнями на статтю 14 Конвенції та статтю 1 Протоколу № 12 заявник також наголошував на дискримінації, оскільки його пенсія була призупинена, тоді як пенсії працюючих пенсіонерів, які не були державними службовцями, були зменшені лише на 15 %. Також заявник стверджував, що Президент, сорок п'ять депутатів, Верховний Суд, Омбудсмен та Парламент Криму можуть оскаржувати закони в Конституційному Суді України, а він – ні.

Оцінка Суду

Суд, який має виключне право визначати правову кваліфікацію фактів у кожній справі, що розглядається ним (див., серед багатьох інших рішень, рішення у справі *Radomilja and Others v. Croatia* [ВП], №№ 37685/10 та 22768/12, §§ 114 та 126, від 20 березня 2018 року), вважав, що скарги заявника за статтею 8 Конвенції та статтею 1 Протоколу № 12 підлягали розгляду у межах статті 1 Першого протоколу до Конвенції та статті 14 Конвенції.

У цій справі Суд вважав, що, оскільки зазначені закони набрали чинності 1 квітня 2015 року та 1 січня 2016 року відповідно, то ці дати слід враховувати для розрахунку шестимісячного строку за пунктом 1 статті 35 Конвенції. Оскільки заявник звернувся зі скаргами щодо Закону № 911-VIII більш ніж через шість місяців

після 1 січня 2016 року, Суд виснував, що така заява має бути відхилена як така, що подана з порушенням строків відповідно до пунктів 1, 4 статті 35 Конвенції.

Щодо призупинення виплати пенсії заявнику з 1 квітня до 31 грудня 2015 року на підставі Закону № 213-VIII, Суд зазначив, що сторони не заперечували, що такий захід слід вважати втручанням у майнові права заявника за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.

Суд також зауважив, що не було доказів того, що Закон № 213-VIII був прийнятий у межах процедури, яка була незаконною, або що він не був доступним та передбачуваним. ЄСПЛ вважав, що вимога законності була дотримана.

Очевидно, призупинення виплати пенсії заявнику було здійснено внаслідок міркувань економічної політики та фінансових труднощів, з якими стикалася Держава. І хоча виплата пенсії заявнику була призупинена, він усе ж продовжував працювати державним службовцем і отримував заробітну плату, яка перевищувала мінімальний прожитковий мінімум.

Зважаючи на те, що Держава-відповідач має широкі межі свободи розсуду при збалансуванні спірних прав у зв'язку з економічною політикою, Суд вважає, що таке призупинення не можна вважати непропорційним щодо переслідуваної законної мети або таким, що покладає надмірний тягар на заявника. Тому Суд встановив, що ця частина заяви є явно необґрунтованою в розумінні пункту 3 (а) статті 35 Конвенції.

Щодо покликання заявника на статтю 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, Суд вважав, що заявник не перебував у ситуації, яка б була істотно подібною до ситуації пенсіонерів, які не були державними службовцями.

Стосовно скарги заявника на те, що він не мав права оскаржити закон про призупинення виплати його пенсії до Конституційного Суду України або адміністративних судів, Суд нагадав, що стаття 6 Конвенції не гарантує права на доступ до суду, який має повноваження визнати недійсним або скасувати закон, прийнятий законодавчим органом. Крім того, Суд зазначив, що стаття 13 Конвенції не гарантує такого засобу правового захисту, який би дозволяв оскаржувати закони Договірної Держави перед національним органом на тій підставі, що вони суперечать Конвенції або еквівалентним національним нормам (див. рішення у справі *STEAG GMBH v. Germany*, № 10857/21, § 21, від 11 квітня 2023 року). Суд додав, що заявник не перебував у ситуації, яка була б істотно схожою на ситуацію державних органів або посадових осіб, і в результаті відхилив подану заяву на підставі пунктів 3 (а) та 4 статті 35 Конвенції.

Висновок

Заяву визнано неприйнятною та відхилено.

Ухвала в цій справі прийнята Комітетом 5 березня 2026 року, оприлюднена 26 березня 2026 року та є остаточною.